

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Beelden-Dienst Ende Vasten Met Haere Ceremonien Soo
Sy Ghebryyckt Worden Vande H. Roomsche Kercke
Bevestight Met De H. Schriftvre Ende De HH. Ovt-Vaders
vande eerste 400. jaeren**

Hazart, Cornelius

T'Antwerpen, 1664

Het VI. Cap. Wordt bethoont dat het ghe oorloft is beelden te maecken
van Godt, de alheylighste Dryvuldigheydt, &c.s

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71387](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71387)

van de Beelden, ende Beelden-dienst. 31
derlegghelijcke bewijfen zijn van het contra-
rie?

HET VI. CAP.

Wordt bethoont dat het ghe oorloft is
beelden te maecten van Godt, de al-
heylighste Dryvuldigheydt, &c.

In dit point vint onse Wedepartye, sulck eene
swaerigheydt dat Guilielmus Perkinus *Controv. 9.*
de Imaginibus Cap. 2. uytzuckelijck sept: Wy segghen
dat het verboden, ende ongheoorloft is, den waerach-
tighen Godt te verbeelden, oft uyt te drucken, op wat ma-
niere het moght wesen.

Item *Cap. 3.* De ghene die sijn-vervoordert de Al-
derheylighste Dryvuldigheydt uyt te drucken op de voor-
seyde forme, die quetst grouwelijk de glorie Godts, ende
hy doet dat, daer van dat hy noch ghebodt, noch
oorlof heeft.

Wp segghen hier teghen/dat/al hoe-wel sulckx
niet gheboden en is / nochtraex nergheus verbo-
den is / dieg-volgende dat het ghe-oorloft is / ende
wel ghedaen. Dit bewijfen wp met de naervol-
ghende redenen.

Ten eersten. Al het ghene dat Godt noch dooz
sijn eyghen selven / noch dooz Schrijtuere noch
dooz de wet bande natuere / verboden heeft / is ge-
oorloft; maer Godt en heeft nergheus / noch dooz
sijn selven / noch dooz Schrijtuere / noch dooz de
wet bande natuere verboden / hem te verbeelden /
Ergo dat te doen / is gheoorloft. Want dat Guiel-
mus Perkinus *Controv. 9. de Imag. Cap. 2.* hier teghen
stelt uyt den *H. Propheet Isaias Cap. 40. V. 18.* Daer
hy traeght: Aen wie hebt ghy lieden Godt ghelijck ge-
maeckt? of wat ghelijckenisse sult ghy hem stellen? en
komt hier niet te pas / noch en doet ter saeke niet /
want / ghelijck den boozsepden Perkinus selve be-
kent / den Propheet berispt hier de Afgodisten /
waerom?

Nos vero
prohibitum,
& illicitum
esse dicimus
effingere, aut
exprimere
quoquo mo-
do verum
Deum.

Qui his for-
mis effingere
presumit san-
ctissimam
Trinitatem,
is horribiliter
lædit Dei
gloriam, ac
facit id cuius
mandatum,
aut facultatē
nullam ha-
bet.

Idololatrias
condemnat.

waerom' niet om dat sy Godt uptbeelden met eenighe figueren/ maer om dat sy niet verscheyden figueren/ als van Ghevogelte, van viervoetighe dieren, ende Serpentes, etc. haer valsche / ende het siederde goden upt-druckten / ende die vergheleken / of stelden neffens den waerachtighen God; niet sulckx en doen wy / Ergo dese plaetse van Isaias en doet niet een sieder teghen ons.

Ten tweeden. Al het ghene dat Godt selve ons heeft booz ghedaen / dat moghen wy seer wel / ende loffelijck naerbolghen / te weten als het niet en is boven onse macht / dat is buyten twijffel; maer sy selven af te beelden in verscheyden ghedaenten heeft hy ons boozghedaen / ende ten is boven onse macht niet / die ghedaenten af te beelden / ergo 'rig seer wel ghedaen / ende loffelijck Godt hier in nae te bolghen.

De ghedaenten in de welke Godt sich op verscheyden tijden vertoont heeft / zijn wel bekendt upt Schrijuer. Aen Abraham *Gen. Cap. 18. v. 1.* is hy verschenen in de ghedaente van eenen mensch / soo Perkinus seyt: Aen Daniel, *Cap. 9.* Is hy verschenen in de ghedaente van eenen ouden man. Aen Joannes den Dooper / is den h. Gheest verschenen in de ghedaente van een duyve. *Marci. Cap. 1. v. 10.* Aen Joannes den Evangelist is Christus dickwils verschenen onder de ghedaente van een Lam. Wie sal my konnen berispen / indien ick dese ghedaenten / die Godt selve ons booz ghestelt heeft / naebolghen / ten sy dat hy Godt / ende Schrijuere berispen / die ons dierghelijcke ghedaenten / 't sy met exempel / 't sy met woorden hebben booz ghestelt.

Hier teghen seyt Guilielmus Perkinus, Ten eersten Cis aen Godt vry sich te vertoonen in wat ghedaente 't hem belieft / maer hier upt en volghet niet dat de menschen hem in die ghedaenten moeten of moghen updrucken / aenghesien dat sy daer toe gheen oozlof en hebben / soo argumenteert Perkinus.

Wat maniere van argumenteren is dit? Wy segghen

segghe dat het ons gheoorloft is / om dat Godt ons heeft boozghegaen / ende Perkinus en seyt anders niet / als / niemant en heeft daer toe oorloft; dat is in de questie/ende dat most bewesen worden.

Ick bewijset/seyt Perkinus boozder: Ten is niet gheoorloft Godt upt te dzucken op wat maniere het moght wesen / ten sy dat dit besonderlyck beslist wordt.

Wat loochene ick/ende segghe dat het ghenoech is / om gheoorloft te wesen / dat het metter daet niet verboden en sy: Maer Partye en is nit machtygh te bewijfen dat dit erghens verboden is/ergo de wyse Godt selve ons hier in is boozghegaen / wy beslupten seer wel/ dat het ons gheoorloft is/ hem hier in nae te volgen.

Hier komt Perkinus wederom teghen/ende seyt: Als Godt sich verthoonde in de gedaente van een mensch / die ghedaente was een reecken van syne teghenwoozdigheyt / alleenlyck door dien tyd dat hy beropenbaerde/ende niet boozder.

Wel wat ist nu? ghenomen het soo waere (al hoe wel Perkinus dit seyt op syn epggen authoziteyt/ sonder fondament/sonder Schysfruere/ sonder bewijs) ghenomen nochtans/ segghe ick/ dat het soo waer; hier upt en volghet gheensins niet/ datmen die selve ghedaenten/ de welcke eens reekenen zyn gheweest van de teghenwoozdigheyt Godts / niet dickwils naederhandt en mach afbeelden als / reekenen van het ghene Godt selve eertyds ghedaen heeft.

Ten derden Schysfruere beschryft ons Godt als eenen mensch/met ooghen; *Psal. 33. v. 16.* sijne ooghen sien op de Rechtveerdighe. Met ooren; *Psal. 5. v. 2.* Ontfanght myne woorden met uwe ooren. Met eenen mont; *Isaia Cap. 40. V. 5* Den mont des heeren heeft ghesproken. Met armen; *Osea Cap. 11 v. 3.* Ick droeghe in myne armen; Met handen; *Iob Cap. 10. v. 8.* Vwe handen hebben my ghemaect. etc. Waerom en soude men niet moghen upt dzucken met verwen/t gene Schysfruer soo lebédighe upt-dzuckt met woorden

den? want al wat Partye sal kunnen segghen te-
ghen de beelden / sal ick van ghelijcken kunnen
segghen reghen Schrijtuere.

Indien my Partye seght: Als Schrijtuere Godt
beschryft als eenen mensch / sy spreekt onc, ghen-
lijk; ick bekenne het / maer ick segghe van ghelje-
ken / als wy Godt af-beelden als een mensch / wy
bekennen dat wy hem af-beelden oneyghenlijk,
wat meerder ongherijmt hepdt is hier dies aen-
gaende / als in het beschryven vande Schrif-
tuere?

Indien my Partye hoorder seght: de afbeeldin-
ghen Godts als een mensch / syn oorzaecke van
ghedachten te hebben ontweerdigh aen syne God-
delijcke Majesteit / ende volmaectheyt. Dzaghe:
waerom meer als de beschrijvinghen van de
Schrijtuere / de welke Godt niet alleenlijck upt
en dzucht als een mensch / maer oock als een
mensch die onderwozpen is aen passien van doef-
hepdt / van hzeese / etc.

Waer Partye haer keert / oft went / het moet hier
op upt komen / dat Godt dierghelijcke Beelden
niet gheboden heeft: Ick hebbe hier op gheant-
woordt / dat hyse nergheens verboden en heeft /
oversulckig / dat het ons ghe-oorloft is / ende by
staet dierghelijcke beelden te maecken; ende dit
dies te niet / om dat wy het exempel Godts heb-
ben / die ons hier in is boozghegaen / ghelijck wy
hoben upt verscheyden plaetsen vande Schrijtue-
re berhoont hebben.